PHÒNG GD&ĐT VIỆT TRÌ

ĐỀ THAM KHẢO

KỲ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025
Môn: NGỮ VĂN
Thời gian: 120 phút *(không kể thời gian giao đề)*
(Đề tham khảo có 02 trang)

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu:

Cuộc sống thường không diễn ra như cách chúng ta mong đợi.

Đó là khi bạn trao đi yêu thương nhưng không nhận được hồi đáp; là khi bạn trao đi niềm tin nhưng nhận lại sự dối lừa; là khi bạn khao khát được cống hiến nhưng cuối cùng lại phải nhốt mình trong những "ô cửa hẹp" của cuộc đời.

Có thể bạn đang phải gánh chịu những nỗi đau - cả về thể chất lẫn tinh thần - và cho rằng cuộc đời thật bất công. Có thể bạn đang phải gánh chịu những thất bại đầu đời và cảm thấy thất vọng về cuộc sống cũng như các mối quan hệ quanh mình. Nhưng bạn thân mến, đừng vì thế mà tuyệt vọng!

Bạn có biết rằng mỗi chúng ta sinh ra đều không hoàn hảo? Ở một số người, mảnh khuyết ấy hiển hiện ngay khi họ mới chào đời bằng những khiếm khuyết trên cơ thể. Nhưng với một số người khác, mảnh khuyết ấy dần xuất hiện trong suốt cuộc đời. Nó có thể xuất hiện dưới dạng thức của những nỗi đau về mặt thể chất hay những tổn thương về mặt tinh thần. Chắc chắn đó là điều không ai trong chúng ta mong muốn. Nhưng hẳn bạn cũng biết rằng có rất nhiều điều chúng ta không được quyền quyết định trong cuộc đời này. Chúng ta không được quyền lựa chọn hoàn cảnh xuất thân của mình; không được quyền chọn lựa hình thể hay những tài năng thiên bẩm. Nhưng bù lại, cuộc sống mang đến cho ta một sự chọn lựa khác, đó là quyết định về thái độ sống của mình. Bạn luôn có hai chọn lựa: hoặc dũng cảm đối mặt để chinh phục thử thách hoặc lảng tránh và buông xuôi tất cả. Mỗi lựa chọn sẽ mở ra cho bạn một con đường. Hoặc con đường ấy sẽ dễ dàng và phần thưởng duy nhất bạn nhận được chính là sự dễ dàng đó. Hoặc bạn sẽ đi trên một con đường gập ghềnh thử thách, nhưng luôn có ánh sáng của tình yêu và niềm tự hào trong mỗi bước chân, với phần thưởng là sự hài lòng và hạnh phúc đang chờ bạn ở cuối con đường.

Câu 1. Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản trên.

Câu 2.Theo tác giả, *chúng ta không được quyền quyết định trong cuộc đời mình* là những điều gì*?*

Câu 3. Chỉ ra và nêu tác dụng của một biện pháp tu từ trong câu: *Đó là khi bạn trao đi yêu thương nhưng không nhận được hồi đáp; là khi bạn trao đi niềm tin nhưng nhận lại sự dối lừa; là khi bạn khao khát được cống hiến nhưng cuối cùng lại phải nhốt mình trong những "ô cửa hẹp" của cuộc đời.*

Câu 4. Em chọn lựa con đường nào sau đây: hoặc dũng cảm đối mặt để chinh phục thử thách hoặc lảng tránh và buông xuôi tất cả? Nêu rõ lí do tại sao?

PHẦN II. LÀM VĂN (6.0 điểm)

Câu 1 (2.0 điểm). Từ nội dung phần đọc - hiểu, Hãy viết 01 đoạn văn (khoảng 10 đến 12 câu) trình bày suy nghĩ của em về câu nói "*Cuộc sống mang đến cho ta một sự chọn lựa khác, đó là quyết định về thái độ sống của mình*".

Câu 2 (4,0 điểm).

Cảm nhận của em về vẻ đẹp phẩm chất, tâm hồn của nhân vật Phương Định trong truyện ngắn "*Những ngôi sao xa xôi*" của Lê Minh Khuê (SGK Ngữ văn 9 - Tập 2).

---------- HẾT----------

HƯỚNG DẪN CHẤM

Phần	Câu/ Ý	Nội dung cần đạt	Điểm
I		**Đọc hiểu**	
	1	Phương thức biểu đạt chính: Nghị luận	0,5
	2	Theo tác giả, *chúng ta không được quyền quyết định trong cuộc đời mình* là: *Chúng ta không được quyền lựa chọn hoàn cảnh xuất thân của mình; không được quyền chọn lựa hình thể hay những tài năng thiên bẩm.*	0,5
	3	- Biện pháp tu từ: Điệp ngữ hoặc liệt kê (*Là khi bạn trao đi yêu thương… Là khi bạn trao đi niềm tin…)* - Tác dụng: + Làm câu văn gợi cảm, sinh động, tạo nhịp điệu + Nhấn mạnh, khẳng định và làm rõ những điều tốt đẹp mà chúng ta trao đi nhưng không nhận lại điều tốt đẹp. Từ đó, cần phải nhận thức được sự phức tạp, đa dạng của cuộc sống.	1,5
	4	Học sinh có thể trình bày và lí giải chọn lựa con đường theo ý riêng, lí lẽ xác đáng, thuyết phục, không vi phạm chuẩn mực đạo đức và pháp luật.	1,5
II		**LÀM VĂN**	
	1	Hãy viết 01 đoạn văn (10-12 câu) trình bày suy nghĩ của em về câu nói "C***uộc sống mang đến cho ta một sự chọn lựa khác, đó là quyết định về thái độ sống của mình"*** được gợi ở phần Đọc hiểu.	2.0

		a. Đảm bảo cấu trúc đoạn văn nghị luận Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. *b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận*: con người có quyền lựa chọn việc *quyết định về thái độ sống của mình* *c. Triển khai vấn đề nghị luận* Triển khai thành các luận điểm; vận dụng tốt các thao tác lập luận; các phương thức biểu đạt, nhất là nghị luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; rút ra bài học nhận thức và hành động. Cụ thể cần đảm bảo các ý sau: - Giải thích: *Thái độ sống* là cách mỗi người nhìn nhận cuộc sống và giải quyết vấn đề xảy ra như thế nào. Ý cả câu nói khẳng định: con người có quyền lựa chọn việc *quyết định về thái độ sống của mình* -Bàn luận, phân tích, chứng minh +Vì sao con người có quyền lựa chọn việc *quyết định về thái độ sống của mình?* + Ý nghĩa tác dụng của việc *quyết định về thái độ sống của mình* + Bàn luận mở rộng: Thái độ sống phải biến thành hành động cụ thể. Cần phê phán những người có thái độ sống tiêu cực, bi quan, chán nản. - Đưa ra bài học nhận thức và hành động phù hợp: Tuổi trẻ cần phải nhận thức việc chọn lựa thái độ sống phù hợp. Vì thế, cần phải học tập, tu dưỡng rèn luyện, biết đấu tranh trước những quan điểm, thái độ sai trái.	
	2	*Cảm nhận của em về vẻ đẹp nhân vật Phương Định trong đoạn trích "Những ngôi sao xa xôi" của Lê Minh Khuê (SGK Ngữ văn 9 - Tập 2). Từ đó nêu suy nghĩ của em về tinh thần yêu nước của thế hệ trẻ ngày nay.*	
		* Yêu cầu về kĩ năng: - Học sinh biết cách làm bài nghị luận về một tác phẩm truyện hoặc đoạn trích (cụ thể là nghị luận về một nhân vật trong tác phẩm truyện). Từ đó liên hệ đến một vấn đề xã hội. - Bố cục rõ ràng, chặt chẽ. - Diễn đạt trôi chảy, mạch lạc. - Không mắc lỗi chính tả, dùng từ và ngữ pháp.	
		* Yêu cầu về kiến thức:	

		1. Giới thiệu chung: - Giới thiệu khái quát về tác giả và tác phẩm. - Nêu được cảm nhận chung về nhân vật Phương Định: Là cô gái có lí tưởng sông cao đẹp, có tinh thần trách nhiệm cao, kiên cường, dũng cảm; có tâm hồn trẻ trung trong sáng, có tình yêu thương đồng đội sâu sắc...	***0,5***
		2. Cảm nhận về vẻ đẹp của nhân vật Phương Định: **a. Khái quát chung về nhân vật:** - Hoàn cảnh sống và chiến đấu - Phương Định (nhân vật chính trong truyện) là cô gái Hà Nội, vào chiến trường đã ba năm, vượt qua bao thử thách hiểm nguy, giáp mặt hàng ngày với cái chết nhưng ở cô không hề mất đi sự hồn nhiên trong sáng và những mơ ước về tương lai. **b. Vẻ đẹp của nhân vật:** *b.1. Trước hết, Phương Định là một nữ thanh niên xung phong có phẩm chất cao đẹp* + Cô có lí tưởng cao đẹp: yêu nước, sẵn sàng hi sinh cho Tổ quốc. + Cô kiên cường, dũng cảm, có nghị lực phi thường, tinh thần trách nhiệm cao, luôn hết lòng vì nhiệm vụ. (phân tích, dẫn chứng) + Cô luôn yêu thương đồng đội, có tình bạn chân thành, gắn bó (phân tích, dẫn chứng) => Có thể nói, tình đồng chí là sức mạnh lớn lao giúp cho Phương Định và đồng đội của cô vượt qua thử thách *b.2. Phương Định là cô gái có tâm hồn trong sáng, mộng mơ:* + Phương Định nhạy cảm và quan tâm đến hình thức của mình (dẫn chứng) - Cũng như các cô gái mới lớn, Phương Định mơ mộng, nhạy cảm và quan tâm đến hình thức của mình (dẫn chứng) + Cô rất hồn nhiên, yêu đời (dẫn chứng) => Có thể nói, tâm hồn Phương Định trẻ trung, thơ mộng, tràn đầy sức sống đạn bom của kẻ thù không thể hủy diệt. Đó cũng là sức sống mãnh liệt, bền bỉ của con người Việt Nam trong cuộc chiến tranh giữ nước gian khổ, ác liệt mà hào hùng. **c. Nghệ thuật xây dựng nhân vật:** - Kể chuyện ở ngôi thứ nhất, miêu tả tâm lí nhân vật tinh tế, xen kẽ đoạn hồi ức, giọng điệu ngôn ngữ tự nhiên thể hiện chân thực tính cách của nhân vật.	***3,0***

		- Nghệ thuật xây dựng nhân vật: chủ yếu là miêu tả tâm lí nhân vật, nhờ đó nhân vật hiện lên sinh động. - Ngôn ngữ trần thuật, ngữ đối thoại tự nhiên phù hợp với nhân vật kể chuyện - cô gái thanh niên xung phong người Hà Nội tạo cho tác phẩm sự tự nhiên, gần với khẩu ngữ, trẻ trung và giàu nữ tính	
		4. Đánh giá: - Sự thành công của Lê Minh Khuê trong việc khắc họa vẻ đẹp của những nữ thanh niên xung phong trên tuyến đường Trường Sơn những năm kháng chiến chống Mĩ. Nhà văn đã góp cho văn xuôi chống Mĩ một trong những hình tượng sống động và đáng yêu nhất. - Liên hệ các tác phẩm: “Khoảng trời hố bom” - Lâm Thị Mỹ Dạ, “Bài thơ về tiểu đội xe không kính - Phạm Tiến Duật)	***0,5***

----------Hết----------